

בית הספר, הקהילה והאקדמיה כמארג אקולוגי חדשנות וקיימות בלב העיר

בניין בית הספר לסביבה ולמדעי כדור הארץ ע"ש פורטר

18:00-12:00 24.5.2018

כנס חווייתי

תפיסות חדשניות ללמידה ולפיתוח מודעות לסביבה ולקיימות בלב העיר ויישומן במקרי בוחן, תוך שילוב מערכתי בין אקדמיה, בתי ספר וקהילה במעגל שלם של התנסות, למידה והתפתחות ספירלית.

הכנס הוא אירוע חווייתי ובו הרצאות קצרות, הדגמות ופעילויות. הוא מתקיים במסגרת השבוע הירוק באוניברסיטת תל אביב וחודש הקיימות בתל אביב-יפו ומאפשר חשיפה למגוון מרכיבים של למידה במוסדות הלימוד ובטבע העירוני, חיים בעיר בסניגריה עם הטבע, קיימות בבית ובקהילה וטיפוח הטבע העירוני, בשילוב עם מחקר. הכנס במסגרת המעבדה לחדשנות ולקיימות בעיר, בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר בשילוב מקרי בוחן של טבע הסביבה ומורשת הארץ בשיתוף מפעלי קיץ ובתי ספר.

ההשתתפות ללא תשלום, אך נדרשת הרשמה מראש.

[הרשמה לכנס](#)

[הנחיות הגעה לבניין בית הספר לסביבה ולמדעי כדור הארץ](#)

12:00 התכנסות, תצוגה - יריד דוכנים ופעילויות

- ❖ תוצאות חקר, פוסטרים - תלמידים מבית ספר אוסישקין
- ❖ סיורי חקר בעלי חיים בגן הבוטני - ד"ר בעז שחם
- ❖ תוצרים ושיטות עבודה של למידה חוץ-כיתתית - סקרי טבע וסקרים זואולוגיים - ד"ר בעז שחם
- ❖ למידת הציפורים במרחב הקהילה, תיבות קינון לציפורים במחנות הקיץ של טבע הסביבה - שלומית ליפשיץ
- ❖ למידה חווייתית לפיתוח קיימות - קיר ירוק פשוט להכנה ותנור סולארי - יניב פילדסט, הגן הסולרי
- ❖ חומרי ניקוי טבעיים זולים, שאפשר להכין בקלות בבית - סוזאן רובינשטיין
- ❖ פירות מיובשים - איך מכינים אוכל טבעי ובריא ללא רכיבים תעשייתיים - ד"ר אלון אלירן
- ❖ למידה בגינה האקולוגית וטיפוח באמצעות חיידקי EM - ד"ר אלון אלירן, אשר מימון
- ❖ למידה דיגיטלית אינטראקטיבית - הדגמת סביבת למידה דיגיטלית - גלית גנאור
- ❖ חליטות תה מצמחי הגינה האקולוגית - ד"ר אלון אלירן

12:45 - 13:45 אקדמיה - מבוא, מחקר ושיטות

הקהילה העירונית כמרכז מארג אקולוגי סביבתי וחינוכי
ד"ר אלכס גולברג, אביגדור שרון

הקשר המערכתי בין קהילה לבית ספר ולאקדמיה כבסיס לתהליך למידה רב תחומי משולב - בכיתה, בחצר ובמרחב הדיגיטלי.
למידה ספירלית הלומדת ומתפתחת מתוך הניסיון המצטבר

עכבישים, לטאות וילדים: למידה באמצעות סקרי טבע ומדע בשיתוף הקהילה
ד"ר בעז שחם

יזמות מדע, אזרחים וסקרים באתרי טבע בשיתוף הקהל הרחב. שיטות סיורי טבע עירוני ואיסוף נתונים ללמידה במודל ספירלי -
חוקרים (אקדמיה) - תלמידים ומורים (בתי ספר) - קהילה (ילדים והוריהם)

המורשת בבסיס ללמידה רב-תחומית של טבע ואקולוגיה
ד"ר טובה דיקשטיין

עקרונות ומקרי בוחן של למידה חווייתית מעשית המשלבת מקצועות כמו מדעים, תנ"ך ואמנות סביב נושאים מהסביבה
ומהמורשת. מקרי בוחן על בסיס מודל נאות קדומים וטבע הסביבה ומורשת הארץ בשיתוף מפעלי קיץ בבית הספר ובגינה
האקולוגית

הבסיס המדעי ללמידה משולבת חווייתית ודיגיטלית
גלית גנאור

מה הערך של למידה דיגיטלית לעומת למידה בכיתה או למידה מבוססת פרויקטים מחוץ לכיתה. האם שילוב של שיטות יכול
לתרום או ליצור בלבול בדרכי הלמידה והעבודה בקבוצות

14:00 - 15:00 למידה ויישום בבתי הספר

למידה רב תחומית חווייתית, פורצת גבולות הכיתה, בבית הספר היסודי

טלי שוורצשטיין בסר

פיתוח למידה חדשנית ושיטות של פדגוגיה מוטת עתיד בבית הספר

סרט - הגן הבוטני בבית ספר אוסישקין

הילה ולדמן ותלמידי קולנוע בבית הספר

סרטון על חוויית הלמידה הרב תחומית המשולבת. תלמידים, מורים, מומחים אקדמיים והאמן הסביבתי אמיליו מוגלינר בגינה האקולוגית בבית הספר היסודי אוסישקין כפר סבא. הפקה וצילום - מגמת הקולנוע בבית הספר

מחקר פורץ גבולות הכיתה בלימודי מדעים

יצחק בן משה

שילוב מתודולוגיות חקר בלמידה חווייתית ומעשית בבית הספר ובגינה האקולוגית, דוגמאות מעשיות מעבודות החקר של התלמידים

איך אפשר להשיג תועלות מרובות בלמידה בגינה

ד"ר אלון אלירן

השילוב של חוויה, למידה ויצירה בגינה האקולוגית מעודד השתתפות פעילה של תלמידים, עבודה בקבוצות, עניין ולמידה שנזכרת לאורך זמן. מתיאוריה מדעית לניסיון מעשי בגינת בית הספר ובקהילה

גינת בית הספר כפלטפורמה לפיתוח תכנית לימודים במדעים במסגרת קורס אקדמי

ד"ר חן שרמן

למידה, התנסות ופיתוח חומרי לימוד במסגרת הכשרת מורים, בשילוב בית הספר בגינה האקולוגית

העיר כמרחב בית ספר

חנה הרצמן וד"ר טליה פרידמן

כיכד נוצר ויושם בחולון מודל School in the City

15:10 - 16:00 למידה ויישום בקהילה

קיימות במרחב 300 מטר מהבית

ד"ר אורלי רונן

שילוב תכניות למידה ופעולה מערכתית בקהילה לשמירת טבע

נדב גופר

שילוב למידה בבתי ספר, קורס טבע עירוני, פורום תושבים ואקטיביזם סביבתי למשוב הדדי. מקרי בוחן בלוד וראש העין

ספירת ציפורים בשיתוף ציבור כאמצעי לשמירה על המגוון הביולוגי

שלומית ליפשיץ

פרויקט הקיר הירוק - אסטרטגיה ליצירת שינוי

יניב פילדסט

לקיר הירוק יתרון כפול - הוא מאפשר לכל אחד לגדל גינה יפהפייה, חסכונית במים ומטהרת אויר בשטח אנכי בלתי מנוצל וכל זאת מבקבוקים משומשים שפעם חשבנו שהם פסולת. הקמה המונית משותפת מגישה את הערכים הללו דרך חוויה שנצרכת בזיכרון המשתתפים ומחלחלת דרכם למשפחות. תמונת מצב אחרי 3 שנות עשייה ומבט אל עתיד הפרויקט

שיקום נחלים באמצעים ביולוגיים בשיתוף ציבור

אשר מימון

פאנל

טלי שוורצשטיין בסר, דורית נועמה, עידית ארז, ד"ר טובה דיקשטיין, ד"ר אלון אלירן, ד"ר טליה פרידמן, נדב גופר, יניב פילדסט

מנחה: ד"ר אורלי רונן

16:10 - 17:00 ובחזרה - מחזוריות וקיימות לימודית

לאכול את העיר ולהשאיר אותה שלמה

ארזה בן אור

חדשנות עירונית, מחקר וחינוך היוצרים הזדמנויות להפוך את המרחב העירוני לזמין ומזין

ממחנה קיץ למחקר מדעי

אביגדור שרון, מארק פוליקובסקי, ד"ר אלכס גולברג

כיצד הופכת פעילות חווייתית של ילדים במחנה קיץ לבסיס למחקר. מחקר הפקת חשמל מתפוחי אדמה במחנה טבע הסביבה ומורשת הארץ בקמפוס אוניברסיטת תל אביב

סרטונים - הצלת שמורת הטבע הראשונה חוף הצוק רכס הכורכר, מיזם סקר דולפינים

17:30 הרצאה מיוחדת - העיר כבית לימוד - חזונו של מארשל מקלוהן מתגשם ברמת גן

ד"ר עדנה פשר

כבר לפני שנים רבות דיבר מארשל מקלוהן על חזון הלמידה החכמה והמשתפת. ד"ר עדנה פשר תספר איך מימשו את החזון בפועל בישראל. עדנה חזרה השבוע מסיין, לשם הוזמנה כדי להציג את הנושא מעורר ההשראה.

טבע הסביבה
ומורשת הארץ

המעבדה לחדשנות ולקיימות בעיר

מרצים (בסדר א"ב)

ד"ר אורלי רונן

מהמומחים המובילים בישראל בתחום הקיימות המקומית. ד"ר רונן הייתה מנכ"לית מרכז השל לקיימות ומייסדת המרכז לקיימות מקומית. יזמה והקימה את המעבדה לחדשנות ולקיימות בעיר בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר ואת הפורום לחיים מקיימים בעיר. בשנת 2008 זכתה בפרס הגלובוס הירוק על פעילותה לקידום הרשויות המקומיות בישראל בתחומי הסביבה והקיימות. ד"ר רונן היא בעלת תואר שני במנהל ציבורי מאוניברסיטת ניו-האבן בארה"ב, ודוקטורט מאוניברסיטת תל אביב.

ד"ר אלכס גולברג

חוקר בתחומי ביו-הנדסה סביבתית, מערכות יעילות אנרגיה, הנדסת מערכות ביולוגיות וקיימות. הקים ומנהל את המעבדה לביו-הנדסה סביבתית בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר. ד"ר גולברג סיים את לימודי הדוקטורט בשנת 2011 בביו-הנדסה באוניברסיטה העברית. בשנת 2011 שימש כעמית מחקר באוניברסיטה ברקלי ובשנים 2012-2014 כחוקר באוניברסיטת הרווארד.

ד"ר אלון אלירן

חוקר במעבדה לחדשנות וקיימות עירונית בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר באוניברסיטת ת"א ובמסגרות נוספות, הקים ופתח את הגינות האקולוגיות באוניברסיטת תל אביב, פעיל סביבת-קהילתי עירוני, שותף ומדריך בטבע הסביבה ומורשת הארץ

ד"ר בועז שחם

מרצה לאקולוגיה בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר, מנהל אוסף הזוחלים והדוחיים, אוספי הטבע הלאומיים, האוניברסיטה העברית בירושלים ומנהל מרכז זוחלים ודוחיים, החברה להגנת הטבע

ד"ר חן שרמן

חוקרת במעבדה לאקולוגיה של מערכות יבשתיות, הפקולטה למדעי החיים, בר אילן, מרצה במכללת דוד ילין בירושלים

ד"ר טובה דיקשטיין

אחראית על פיתוח תכניות ההדרכה בנאות קדומים, אוצרת הגן הבוטני בנאות קדומים, מומחית עולמית לאוכל תנכי

ד"ר טליה פרידמן

ראשת מינהל החינוך לשעבר בעיריית חולון

ד"ר עדנה פשר

מומחית בהתחדשות אסטרטגית של ארגונים ויועצת אסטרטגית לארגונים מזה שנים רבות. היו"ר המייסדת של המכון הישראלי לערים חכמות ומייסדת שותפה של מגזין "סטטוס". עדנה היא חלוצת ניהול הידע בישראל, בעלת תואר דוקטור לקומוניקציה PhD מאוניברסיטת ניו יורק NYU בתוכנית ה"Media Ecology"

אביגדור שרון

חבר המעבדה לחדשנות ולקיימות עירונית בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר. חוקר לדוקטורט במחקר רב-תחומי המשלב לימודי סביבה והתנהגות ארגונית בבית ספר פורטר והפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב. MA בלימודי הסביבה מאוניברסיטת תל אביב, עמית סביבה וקיימות במכון הישראלי לערים חכמות, מומחה לסביבות דיגיטליות וחבר הנהלת פורום ניהול הידע בישראל

איציק בן משה

מחנך ומורה למדעים, בוגר תואר שני בחינוך ותואר שני במדעי הסביבה. בוגר מכון מנדל עם התמחות באסטרטגיות הוראה. מורה למדעים בבית הספר אוסישקין בכפר סבא

ארזה בן-אור

המעבדה לחדשנות ולקיימות בעיר, בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר, אוניברסיטת תל אביב | המעבדה לאקולוגיה של מערכות יבשתיות, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן | המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין | טבע הסביבה ומורשת הארץ - בשיתוף מפעלי קיץ | בית ספר אוסישקין כפר סבא

אדריכלית המתמחה בתכנון ביוקלימטי, חברה במועצה לבנייה ירוקה ובעמותה לכלכלה בת קיימא. במסגרת התואר השני במסלול לעיצוב, יזמות וחדשנות במכללה למנהל, יזמה את פרויקט "נא להתכבד- שבילי אכילה בעיר". מנחה קורס 'קמפוס אכיל' עם סטודנטים מפרויקט 'מתחברים' באוניברסיטת תל אביב

אשר מימון

הוראה חווייתית בגינה האקולוגית - טיפוח אורגני באמצעות חיידיקי EM

גלית גנאור

מומחית לחכמת ההמונים, רשתות ידע ושיתוף, חברת הנהלה בפורום ניהול הידע בישראל. מנכ"ל Social Knowledge תואר שני בהצטיינות בסוציולוגיה.

דורית נועמה

מורה ומחנכת בעלת תואר MA בהוראת מדע וטכנולוגיה ומדריכת מורות למדע וטכנולוגיה מטעם משרד החינוך. מורה למדעים בבית הספר אוסישקין בכפר סבא

חנה הרצמן

בתפקידה כמנכ"לית עיריית חולון, יזמה את המהפך של העיר לעיר הילדים - הקמת המדיה-טק, מוזיאון העיצוב, גני סיפור עם פסלים בהשראת סיפורי ילדים, העדלאידע ומיזמי חינוך ותרבות רבים. חנה היא עמיתה במכון הישראלי לערים חכמות ויועצת לראשי ערים

טלי שוורצשטיין בסר

מנהלת בית הספר אוסישקין בכפר סבא. BA בחינוך וספרות עברית, MA בספרות גרמנית (משולב פילוסופיה). בוגרת מסלול מנהלים אבני ראשה

יניב פילדסט

מייסד ומנהל מרכז מבקרים הגן הסולארי, שמטרתו להעלות את המודעות הציבורית לנחיצות השינוי במשק האנרגיה הישראלית ולאטרנטיבות הטכנולוגיות הקיימות. מיום היווסדו ועד היום צמח הפרויקט בעזרת עשרות שיתופי פעולה שנוצרו במהלך הדרך עם מתנדבים ושותפים לחזון

נדב גופר

מייסד ומנכ"ל צעד ירוק לחינוך לקיימות ולשמירה על הסביבה. שימש כראש מדור חינוך והסברה ביחידה לאיכות הסביבה באזור השרון, בעל תואר MA בלימודי הסביבה, בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר.

סוזן רובינשטיין

מומחית לשטחים פתוחים בסביבת העיר, מובילה בקבוצות תושבים לשמירת הסביבה בדרום השרון, כמו קהילת שומרי המצוק להגנה על מצוק הכורכר המיוחד של חוף השרון. בעלת תואר MA בלימודי הסביבה, בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר.

עידית ארז

יו"ר הנהגת הורים בבית ספר אוסישקין כפר סבא

שלומית ליפשיץ

מנהלת שותפה במרכז לטיפוח ציפורי החצר והגינה. מנחה השתלמויות בצפרות למורים ולגננות ומנחה סדנאות לכל הגילאים בנושאי הציפורים בישראל, ציפורים בחצר ובגינה, הקמת גינה מזמינה והכנת מתקני האכלה ושתייה לציפורים מחומרים טבעיים ובשימוש חוזר

שותפים

המעבדה לחדשנות ולקיימות בעיר, בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר

המעבדה פועלת לקידום הידע והמחקר בתחומי הקיימות העירונית - מינהל מוניציפלי מקיים, חוסך וחדשנות וחיים מקיימים, בראשות ד"ר אורלי רונן. במסגרת המעבדה מתקיימים שיתופי פעולה בין תלמידים וחוקרים בבית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר לבין גורמי שטח שונים; עיריית, עסקים, ארגונים וזמים

<https://environment.tau.ac.il/inno-sust-lab>

המעבדה לאקולוגיה של מערכות יבשתיות, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן

המעבדה, בראשות פרופ' יוסף שטיינברגר, חוקרת את הדינמיקה האקולוגית של מערכות יבשתיות בדגש על המארג האקולוגי המלא באדמות של אזורים צחיחים וצחיחים למחצה

<https://www.biu.ac.il/LS/Services/TerresEco/first.html>

טבע הסביבה ומורשת הארץ - בשיתוף מפעלי קיץ

מזים לפיתוח אוריינות בתחומי הסביבה, קיימות ומורשת הארץ, דרך חוויה התנסות והעשרה מדעית, במערכת החינוך - בתי ספר, מדריכים צעירים, מחנות וקייטנות. המזים מפתח מודל חינוכי קהילתי ללמידה מתמשכת ומעמיקה בגישה אקולוגית ורב-תחומית, המאפשרת הבנת הקשרים בין נושאים אלה על בסיס מדעי מחקרי, נטילת חלק בשימור ופיתוח הסביבה והטבע והשגת קיימות בהרמוניה עם הסביבה, בסביבת הבית והקהילה.

<https://www.facebook.com/מחנהקייטנות-טבע-הסביבה-ומורשת-הארץ-140550312673238>

<http://www.kaytana.net>

בית הספר היסודי אוסישקין כפר סבא

<http://www.usishkin.ys.ksedu.co.il>

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין

המוסד הראשון בארץ להכשרת מורים שהלימודים בו התנהלו בעברית. המכללה מונה כ-5000 סטודנטים הלומדים במגוון תכניות. כיום, היא המכללה הממלכתית היחידה להכשרת מורים וגננות בירושלים. קהילת המכללה כולה, בהובלת צוות מרצים מתחומי המדע, הסביבה והחברה, פועלת להטמעת מדע, מיומנויות וערכים הנחוצים לקידום תרבות בת-קיימא

<http://www.dyellin.ac.il>